

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/27/2016
Identifikačné číslo spisu:	1111244927
Dátum vydania rozhodnutia:	25.01.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1111244927.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne B., bývajúcej v C., zastúpenej advokátskou kanceláriou FUTEJ & Partners, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Radlinského 2, IČO: 35 955 341, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Národná banka Slovenska, so sídlom v Bratislave, Imricha Karvaša 1, IČO: 30 844 789, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 25 C 215/2011, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. júla 2015 sp. zn. 3 Co 406/2014, 3 Co 409/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

I. Žalobkyňa sa v konaní domáhala, aby súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť jej sumu 1 755,49 eur s príslušenstvom ako náhradu škody, ktorá jej vznikla v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom Národnej banky Slovenska (ďalej len „NBS“) pri výkone bankového dohľadu nad Podielovým družstvom slovenské investície (ďalej len „Družstvo“). Poukázala na to, že bola členom Družstva, ktoré od svojich členov zhromažďovalo peňažné prostriedky a zabezpečovalo ich zhodnocovanie v zmysle zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch a investičných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 566/2001 Z. z.“). Družstvo pri tom využívalo služby obchodníka s cennými papiermi - spoločnosti Capital Invest, o. c. p. (ďalej len „OCP“). NBS mala podľa zákona č. 566/2001 Z. z. a zákona č. 747/2004 Z. z. o dohľade nad finančným trhom a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 747/2004 Z. z.“) vykonávať dohľad nad Družstvom a OCP, jej postup ale nebol riadny. NBS nekonala v súlade so zákonom č. 566/1992 Zb. o Národnej banke Slovenska (ďalej len „zákon č. 566/1992 Zb.“) a napriek tomu, že vedela o nedostatkoch v ich činnosti, neprijala včas účinné opatrenia na ich odstránenie a na hroziacu škodu neupozornila ani Družstvo, ani jeho členov. Pokiaľ by riadne vykonávala bankový dohľad, boli by finančné prostriedky žalobkyne nielen chránené, ale aj zhodnotené. V dôsledku zanedbania náležitého bankového dohľadu vznikla žalobkyni škoda, za ktorú podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) zodpovedá štát.

2. Žalovaná popierala opodstatnenosť žaloby. Namietala, že nezanedbala bankový dohľad a žalobkyňa sa svojich práv mala domáhať v konkurznom konaní vyhlásenom na Družstvo uznesením Okresného súdu Bratislava I z 11. apríla 2001 sp. zn. 3 K 95/2010. Žalobkyňa ako investor musela vedieť, že s investíciou peňažných prostriedkov do činnosti Družstva je spojené riziko a orgány dohľadu mohli vykonávať dohľad len v zákonom vymedzenom a limitovanom rozsahu. NBS bola až s účinnosťou od 1. júna 2010 oprávnená dohliadať aj na to, či sa dodržiava schválený prospekt investície. Družstvo samo dlho nesignalizovalo žiadne obavy z činnosti OCP; až 15. apríla 2010 požiadalo o preskúmanie postupu OCP a o vykonanie dohľadu na mieste. NBS najskôr rozhodnutím o predbežnom opatrení uložila OCP povinnosť zdržať sa bez súhlasu NBS nakladania s majetkom klientov a neskôr rozhodnutím z 21. decembra 2010 odobrала OCP povolenie na poskytovanie investičných služieb (§ 156 ods. 2 písm. a/ zákona č. 566/2001). Napokon rozhodnutím z 30. mája 2011 zakázala Družstvu predaj majetkových hodnôt. Z týchto dôvodov žiadala žalobu zamietnuť ako nedôvodnú.

3. Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 3. marca 2014 č. k. 25 C 215/2011-179 návrh na začatie prejudiciálneho konania pred Súdny dvorom Európskej Únie podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie zamietol, návrh žalobkyne vo veci zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Otázku, či žalobkyni vznikla škoda, za ktorú zodpovedá štát, riešil súd prvej inštancie podľa § 9 zákona č. 514/2003 Z. z. Uviedol, že žalobkyňa bola v konaní povinná preukázať všetky tri podmienky vzniku zodpovednosti podľa tohto zákona (existenciu škody, nesprávneho úradného postupu a príčinnej súvislosti medzi škodou a nesprávnym úradným postupom), ktoré musia byť splnené kumulatívne, žalobkyňa ale nepreukázala, že NBS zanedbala bankový dohľad vytýkaným spôsobom. Vzhľadom na to, že žalobkyňa nepreukázala existenciu nesprávneho úradného postupu NBS, súd prvej inštancie sa už nezaoberal tým, či žalobkyni vznikla škoda v ňou vyčíslenej výške. Pri zamietnutí žaloby vzal na zreteľ tiež to, že žalobkyňa sa domáhala uspokojenia svojej pohľadávky v konkurznom konaní vedenom proti Družstvu ako úpadcovi. V incidenčnom konaní, ktoré ešte nebolo ukončené, môže byť jej pohľadávka uznaná. Žaloba o náhradu škody bola preto podaná predčasne. Svoj vplyv na riadenie a hospodárenie Družstva mala žalobkyňa ako člen vykonávať prostredníctvom členskej schôdze, žalobkyňa ale počas svojho členstva v Družstve takto svoje oprávnenia nerealizovala. Návrh žalobkyne na začatie prejudiciálneho konania v zmysle článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie posúdil ako návrh na prerušenie konania a tento zamietol z dôvodu, že rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie o žalobkyňou nastolených otázkach nie je v danom prípade nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci samej; navyše, prvostupňový súd nie je súdom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

4. Okresný súd Bratislava I uznesením z 20. júna 2014 č. k. 25 C 215/2011-200 uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok vo výške 20,- eur [položka č. 7a Sadzobníka, prílohy zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.)] za odvolanie žalobkyne proti rozsudku, ktorým bola zamietnutá jej žaloba o náhradu škody podaná v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“).

5. Krajský súd v Bratislave na odvolania žalobkyne rozsudkom z 30. júla 2015 sp. zn. 3 Co 406/2014, 3 Co 409/2014, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým zamietol žalobu, ako vecne správny (§ 219 ods. 1, 2 O. s. p.), zároveň potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie a žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa spočíva na vecne správnych skutkových a právnych záveroch. Konštatoval, že hmotnoprávnym základom pre uplatnenie práva na náhradu škody je zákon č. 514/2003 Z. z. Predpokladmi zodpovednosti štátu podľa tohto zákona sú: a/ nesprávny úradný postup, b/ vznik škody, c/ príčinná súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom a škodou. Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil so záverom súdu prvého stupňa, že v konaní nebolo preukázané, že by NBS nesprávne úradne postupovala spôsobom, ktorý jej vytýkal žalobkyňa, keď až od 1. júna 2010 mohla dohliadať, či Družstvo dodržiava schválený prospekt investície. Uviedol, že žalobkyňa si musela byť vedomá, že s jej investíciou je spojené riziko, pokiaľ ale napriek tomu investovala, nemôže byť jej finančná ujma pričítaná na ťarchu žalovanej. Všetky

žalobkyňou namietané okolnosti o údajnom nesprávnom úradnom postupe NBS sa týkali takých nesprávností, ku ktorým malo dôjsť v procese rozhodovania NBS; nesprávnosti tejto povahy ale nemožno považovať za dôvod, ktorý zakladá zodpovednosť štátu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. Aj podľa názoru odvolacieho súdu nebol teda v konaní preukázaný nesprávny úradný postup NBS pri vykonávaní bankového dohľadu. Stotožnil sa so záverom súdu prvého stupňa, že nebola preukázaná ani príčinná súvislosť medzi konaním NBS a škodou žalobkyne. Mal za to, že žalobkyni doposiaľ nevznikla žiadna škoda, v dôsledku čoho chýba aj tento predpoklad zodpovednosti štátu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. a v tejto súvislosti poukázal na vyhlásenie konkurzu na majetok Družstva a konštatoval, že žalobkyni by škoda mohla vzniknúť až v prípade, že jej pohľadávka nebude uspokojená v rámci konkurzu Družstva. K námietke žalobkyne, že listinné dôkazy neboli súdom prvého stupňa riadne vykonané spôsobom upraveným v § 129 ods. 1 O. s. p., odvolací súd poukázal na to, že v okolnostiach prejednávanej veci obe procesné strany poznajú obsah listinných dôkazov, preto táto odvolacia námietka žalobkyne neobstoí. Pokiaľ žalobkyňa napadla aj uznesenie súdu prvého stupňa o poplatkovej povinnosti odvolací súd aj toto potvrdil ako vecne správne (§ 219 O. s. p.). Uviedol, že podanie žaloby na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom sa s účinnosťou od 1. októbra 2012 spoplatňuje súdnym poplatkom vo výške 20,- eur; v rovnakej výške sa v konaní o takejto žalobe vyberá aj súdny poplatok za odvolanie vo veci samej (§ 6 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov). Podaním odvolania vznikla žalobkyni poplatková povinnosť a súd prvého stupňa jej podľa položky č. 7a Sadzobníka súdnych poplatkov, prílohy tohto zákona, správne vyrubil poplatok 20,- eur. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p.

6. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu v potvrdzujúcich výrokoch podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“). Namietala, že v konaní došlo k odňatiu jej možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.), konanie bolo postihnuté tzv. inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a rozhodnutie odvolacieho súdu (rovnako aj rozhodnutie prvostupňového súdu) spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Podľa názoru dovolateľky odvolací súd pristúpil k rozhodnutiu o jej odvolaní svojvoľne, arbitrárne, formalisticky a bez vysvetlenia opomenul pre ňu priaznivú judikatúru, preto je napadnutý rozsudok nepreskúmateľný. Vykonané dokazovanie bolo neúplné a jeho výsledky boli súdmi nižšieho stupňa nesprávne vyhodnotené. Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo založené na nesprávnych skutkových a tiež na nesprávnych právnych záveroch. Súd pri svojom rozhodovaní nezohľadnil, resp. nevyhodnotil žalobkyňou správne navrhnuté dôkazy. Následne žalobkyňa v dovolaní rozobrala povinnosti žalovanej vo vzťahu k podmienkam vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým jej bol vyrubený súdny poplatok za odvolanie, označila za priečiace sa zákonu. Súd jej vyrubil súdny poplatok, ktorý nemal byť vyrubený a tým jej odňali možnosť konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.), keďže predmetné konanie bolo vecne oslobodené od súdnych poplatkov. Žiadala, aby dovolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

7. Žalovaná sa k podanému dovolaniu vyjadrila, rozhodnutia súdov nižších stupňov považovala za vecne správne a podané dovolanie za nedôvodné. Žiadala, aby dovolací súd dovolanie zamietol.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozsudku v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací [(§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

10. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobkyne bolo podané 17. septembra 2015, teda pred 1. júlom 2016, za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP (na základe ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované), a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237, § 238 a § 239 O. s. p.

11. Dovolanie žalobkyne smeruje (okrem iného) proti časti výroku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 3. marca 2014 č. k. 25 C 215/2011-179. Rozsudky odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. Dovolanie žalobkyne nesmerovalo proti rozsudku, ktoré boli uvedené v týchto ustanoveniach; prípustnosť dovolania preto z § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. nevyplýva.

12. K dovolaniu žalobkyne proti časti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 20. júna 2014 č. k. 25 C 215/2011-200, dovolací súd uvádza, že tento výrok, i keď je obsiahnuté vo výrokovej časti rozsudku, má povahu uznesenia. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. Dovolanie žalobkyne nesmerovalo proti uzneseniam, ktoré sú uvedené v týchto ustanoveniach; prípustnosť dovolania preto z § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. nevyplýva.

13. Predmetné dovolanie by bolo prípustné iba ak v konaní došlo k procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O. s. p. Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdila a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo; nepreukázaná bola tiež žalobkyňou namietaná vada konania (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

14. Žalobkyňa vyvodzovala procesnú vadu konania vymenovanú v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. z toho, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné.

15. Najvyšší súd poukazuje na prijaté zjednocujúce stanovisko, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016, nakoľko dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie) obsahuje vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie. Správnosť takéhoto nazerania na problematiku nepreskúmateľnosti súdneho rozhodnutia a jej dôsledkov potvrdzujú tiež rozhodnutia ústavného súdu, napr. sp.zn. I. ÚS 184/2010, III. ÚS 184/2011, I. ÚS 264/2011, I. ÚS 141/2011, IV. ÚS 481/2011, III. ÚS 148/2012, IV. ÚS 208/2012, III. ÚS 551/2012, IV. ÚS 90/2013, IV. ÚS 196/2014, I. ÚS 287/2014, I. ÚS 606/2014, I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015.

16. Pokiaľ žalobkyňa namietala, že postup súdu v procese zisťovania skutkových podkladov pre rozhodnutie nebol správny, dovolací súd uvádza, že v prípade neúplnosti alebo nesprávnosti skutkových zistení a skutkových záverov nejde o nedostatok, ktorý by bol v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaný za dôvod zakladajúci procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (obdobne tiež R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 2 Cdo 130/2011, 3 Cdo 248/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011 a 7 Cdo 38/2012).

17. Súd nie je viazaný návrhmi strán na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonával všetky stranou navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladal prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., lebo týmto postupom súd neodňal strane možnosť pred súdom konať (porovnaj R 37/1993 a R 125/1999).

18. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O. s. p. (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010 a 2 Cdo 29/2011).

19. Pokiaľ žalobkyňa vyvodzovala procesnú vadu konania z toho, že jej, ako tvrdí, bol vyrubený súdny poplatok v rozpore so zákonom, dovolací súd uvádza, že samotným vyrubením súdneho poplatku sa strane sporu neodníma žiadne procesné oprávnenie a nedochádza k odňatiu jej možnosti pred súdom konať. Strane sporu zostávajú v plnom rozsahu zachované všetky jej procesné oprávnenia a vyrubenie súdneho poplatku na tom nič nemení. Na tomto závere zotrváva najvyšší súd aj v preskúmvanej veci a poznamenáva, že k rovnakému právnomu záveru dospel vo viacerých sporových veciach (viď napríklad sp. zn. 1 Cdo 218/2014, 2 Cdo 151/2015, 3 Cdo 688/2015, 4 Cdo 468/2014, 7 Cdo 461/2015 a 8 Cdo 27/2016).

20. Žalobkyňa z hľadiska obsahového namietala, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

21. Nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania, ktorá bola uvedená v § 237 O. s. p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 alebo § 239 O. s. p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

22. Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania žalobkyne nemožno vyvodíť z ustanovení § 238 O. s. p., § 239 O. s. p., ani z ustanovenia § 237 ods. 1 O. s. p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné odmietol.

23. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.